

**KIRKKO⁺
VAASASSA**

**VAASAN
SEURAKUNTAYHTYMÄ**

Energia- ja ilmastostrategia 2021

Sari Jussila
Timalia Oy

SISÄLLYS

Johdanto	2
Tavoite 1: Vähennetään kiinteistöjen hiilidioksidipäästöjä	3
Suositus 1.....	3
Suositus 2.....	3
Suositus 3.....	3
Suositus 4.....	3
Suositus 5.....	4
Tavoite 2: Vähennetään toiminnan hiilidioksidipäästöjä	4
Suositus 1.....	4
Suositus 2.....	4
Suositus 3.....	4
Suositus 4.....	5
Suositus 5.....	5
Tavoite 3: Päästöt kompensoidaan	5
Suositus 1.....	5
Suositus 2.....	6
Tavoite 4: Kirkko vaikuttaa aktiivisesti yhteiskunnallisena toimijana ja keskustelijana	6
Suositus 1.....	6
Suositus 2.....	6
Suositus 3.....	7
Suositus 4.....	7
Suositus 5.....	7
Tavoite 5: Seurakunnat sekä kirkon keskushallinto ovat sitoutuneita ilmastotyöhön.....	8
Suositus 1.....	8
Suositus 2.....	8
Suositus 3.....	8
Suositus 4.....	8
Suositus 5.....	9

JOHDANTO

Ihminen on osa luontoa. Ihminen on Jumalalle vastuussa siitä, miten hän luontoa kohtelee. Kristilliseen uskoon kuuluu yksinkertainen elämäntapa ja kohtuus. Kristinuskon on vastavoima kulutuskulttuurille.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko sitoutuu kansalliseen ja kansainväliseen työhön ilmastomuutoksen hillitsemiseksi tavoitellen lämpenemisen rajoittamista 1,5 asteeseen esiteollisesta ajasta. Kirkko on hiilineutraali vuonna 2030. Tällöin kasvihuonekaasupäästöjä on vähennetty 80 % nykytasosta ja loput 20 % kompensoidaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kiinnittämällä huomiota seurakuntien omistamien metsien muodostamaan hiilivaraan. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon energia- ja ilmastostrategiassa on asetettu tavoitteita hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen sekä päästöjen kompensointiin. Lisäksi seurakuntien ja kirkon keskushallinnon tulee olla sitoutuneita ilmastotyöhön ja kirkon tulee vaikuttaa aktiivisena yhteiskunnallisena toimijana ilmastoasioissa.

Vaasan seurakuntayhtymä on perustanut ympäristötyöryhmän toteuttaakseen 26.2.2019 hyväksytyä Kirkon energia- ja ilmastostrategiaa. Seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategian tavoitteet ovat yhdenmukaiset Kirkon energia- ja ilmastostrategian kanssa. Tässä strategiassa vastataan siihen, miten Vaasan seurakuntayhtymä toteuttaa Kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteita.

Energia- ja ilmastostrategian toimenpiteitä, tavoitteita ja aikataulutusta on asetettu Kirkon ympäristödiplomin vaatimassa ympäristöohjelmassa. Ympäristöohjelma on voimassa ympäristödiplomin kauden, ympäristötyöryhmä seuraa ja raportoi toimenpiteiden toteutumista.

TAVOITE 1:

VÄHENNETÄÄN KIINTEISTÖJEN HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖJÄ

Suositus 1

Öljylämmityksestä luovutaan vuoteen 2025 mennessä.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymässä on Sundomin pappila, Siltaranta ja Vähänkyrön pappila kiinteistöt öljylämmityksellä. Sekä Alskathemmetin apulämmitys-muoto on öljy. Niiden lämmitysmuoto tullaan muuttamaan ympäristöystävällisemmäksi.

Aikataulu: 2025 mennessä

Suositus 2

Fossiilisilla polttoaineilla tuotetun sähkön käytöstä luovutaan vuoteen 2025 mennessä.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymä kilpailuttaa sähkön vuonna 2022 niin ettei tuotannossa käytetä fossiilisia polttoaineita.

Aikataulu: 2025 mennessä

Suositus 3

Seurakunnat selvittävät rakennustensa energiankulutuksen ja kirjaavat sen Basis -järjestelmään vuoden 2020 loppuun mennessä. Rakennusten energiatehokkuutta parannetaan.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän kiinteistöt on rekisteröity Basis -kiinteistöjärjestelmään vuonna 2020. Kiinteistöstrategiassa otetaan kantaa energiatehokkuuden parantamiseen niissä kiinteistöissä, joissa se on mahdollista.

Aikataulu: Tehty 2020

Suositus 4

Kirkkohallitus tarjoaa seurakunnille energianeuvontaa.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymä on käyttänyt vuonna 2020 Kirkkohallituksen energianeuvojan apua kiinteistöjen lämmitys- ja energiansäästötoimienpiteiden arvioimiseksi.

Aikataulu: Tehty 2020

Suositus 5

Vähällä käytöllä olevista tiloista luovutaan ja tilojen yhteiskäyttöä lisätään.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymässä kiinteistöjen käyttöastetta on käyty läpi voimassa olevan kiinteistöstrategian mukaisesti. Osasta kiinteistö on luovuttu.

Aikataulu: Arvioidaan tilojen tarve kiinteistöstrategiassa v. 2021

Tavoite 2: Vähennetään toiminnan hiilidioksidipäästöjä

Suositus 1

Kirkossa siirrytään kestäviin hankintoihin muun muassa osallistumalla ilmastoystävällisiin yhteishankintoihin.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän hankintaohjeet on päivitetty vastaamaan ensisijaisesti ympäristö- ja ilmastoystävällisten hankintojen hankkimista.

Aikataulu: Hankintaohjeet päivitetään vuoden 2021 aikana.

Suositus 2

Kirkon toiminnassa suositaan ilmastoystävällistä ruokaa. Ruokahävikkiä vähennetään.

Toimenpide:

Hankintaohjeet määrittelevät ilmastoystävälliseen ruoan hankintaan. Luomu-, lähi- ja kasvisruoan hankintaa lisätään. Ruokahävikkiä vähennetään lisäämällä ympäristökasvatusta ruoan tuottamisen ilmastovaikutuksista kertomalla sekä Yhteinen pöytä -hankkeella. Lisäksi ruoan pakkauskoneen avulla saadaan valmistettu ruoka suoraan pakattua säännösten mukaisesti jaettavaksi.

Aikataulu: Hankintaohjeet ja keittiön toiminnan tarkastelu ympäristöystävällisemmäksi sekä ympäristökasvatuksen lisääminen vuoteen 2022 mennessä.

Suositus 3

Kirkossa suositaan vähäpäästöistä liikkumista ja mahdollisuuksia etäosallistumiseen parannetaan. Lentämistä vähennetään ja siitä aiheutuvat ilmastopäästöt kompensoidaan.

Toimenpide:

Seurakuntayhtymän ja seurakuntien työntekijöiden liikkuminen työajalla tehdään vähäpäästöisimmän liikkumisen mukaan. Seurakuntien ajoneuvot ja työkoneet valitaan vähäpäästöisimmän polttoaineen mukaisesti. Henkilöstölle tarjotaan polkupyöriä työajalla liikkumiseen, sekä työnantaja tarjoaa työsuhde etuutena polkupyörän (yhteistyötoimikunta 16.4.2021). Etäpalaverit on järjestetty vuonna 2020 Covid19 epidemian vuoksi. Etäosallistumisesta järjestetään koulutusta, jotta toiminta lisääntyisi yhä enemmän. Kokouskäytännöt: luottamushenkilöillä mahdollisuus osallistua etänä toimikuntien/valtuuston/neuvostojen kokouksiin. Lentomatkestamista vältetään. Ensisijaisesti vähäpäästöisempi matkustustapa, mutta jos täytyy lentää, matkat on kompensoitava. Vältettäessä lentämistä ja matkustamista, selvitetään aina ensin osallistumismahdollisuus etänä.

Aikataulu: Vuonna 2022.

Suositus 4

Kaikissa tiekirjoissa on sähköauton latauspiste 2021.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymässä on tiekirkko, Vaasan kirkko. Parkkipaikoille on mahdollista tehdä sähköauton latauspisteet, mutta vuonna 2021 mennessä, se ei ole mahdollista.

Aikataulu: Keskustelua yhteistyöstä Vaasan kaupungin kanssa. Latauspisteet 2023 mennessä.

Suositus 5

Kirkon sijoitustoiminnassa huomioidaan ilmastotavoitteet. Kirkko ei tee suoria sijoituksia fossiilisia polttoaineita tuottaviin yhtiöihin.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän sijoitusstrategiassa määritellään, ettei seurakuntayhtymä eikä siihen kuuluvat seurakunnat tee suoria sijoituksia fossiilisia polttoaineita tuottaviin yhtiöihin.

Aikataulu: Sijoitusstrategia on päivitetty 12.5.2021.

TAVOITE 3: PÄÄSTÖT KOMPENSOIDAAN

Suositus 1

Selvitetään mahdollisuudet niiden ilmastopäästöjen kompensointiin, joita ei ole teknisesti tai taloudellisesti järkevää vähentää muilla keinoilla.

Toimenpide:

Kirkkohallitus tekee valmiit laskelmat seurakunnille Basis -järjestelmästä.

Aikataulu: Kompensoinnista tehdään päätös, kun on selvillä, mitä pitää kompensoida.

Suositus 2

Kartoitetaan seurakuntien omistamien maiden (erityisesti metsien ja soiden) tila hiilivarastoina sekä arvo hiilinieluinä vuoden 2020 loppuun mennessä. Laaditaan suunnitelma ja annetaan suositus, jonka avulla seurakuntien metsiä hoidetaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävästi siten, että niiden tila myös hiilivarastoina ja arvo hiilinieluinä paranee.

Toimenpide:

Kirkkohallitus on tehnyt valmiit laskelmat seurakunnille Luken kanssa yhteistyössä. Kirkkohallitus laatii myös yhteistyössä Luken kanssa ohjeistuksen seurakunnille metsienhoitoon.

Aikataulu: Laskelmat ovat valmistuneet vuonna 2021. Metsienhoitosuunnitelmia odotetaan vielä.

TAVOITE 4: KIRKKO VAIKUTTAA AKTIIVISESTI YHTEISKUNNALLISENA TOIMIJANA JA KESKUSTELIJANA

Suositus 1

Kirkko rohkaisee ja haastaa viestinnässään ja toiminnassaan jäsenensä mukaan ilmastotyöhön ja hiilineutraaliustavoitteisiin.

Toimenpide:

Kukin seurakunta huomioi yhteiskunta- ja ympäristövastuun sekä haastaa ja rohkaisee seurakuntalaisia mukaan omalla tavallaan. Tavat ja aikataulut näkyvät seurakuntien ympäristökasvatussuunnitelmissa.

Aikataulu: 2021 alkaen.

Suositus 2

Rippikouluun osallistuneet tiedostavat ilmastovastuunsa. Rippikoulut toteutetaan ympäristöystävällisesti (Vihreät riparit -kriteerit).

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän rippikouluissa toteutetaan Vihreät riparit kriteeristöä.

Aikataulu: Vuoteen 2022 mennessä.

Suositus 3

Kirkko vaatii päättäjiltä rohkeita ilmastotoimia.

Toimenpide: Toimimme kirkon näkemyksen ja opin mukaan. Nostamme esille synnin, jonka teemme, kun emme vaali luomakuntaa. Seurakuntien työntekijät, luottamushenkilöt tai seurakuntalaiset ottavat kantaa paikallisiin tai valtakunnallisiin päätöksiin, jotka ovat ristiriidassa ympäristö arvojen kanssa.

Aikataulu: alkaen vuonna 2021.

Suositus 4

Seurakunnat tekevät yhteistyötä toisten seurakuntien, kuntien, kaupunkien, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimenpide:

Tehdään yhteistyötä Vaasan kaupungin kanssa ilmastotempauksissa ja eri projekteissa, jotka edesauttavat ilmastotyötä. Yhteistyöprojekteja voivat olla esimerkiksi yhteinen latauspiste sähköautoille ja yhteistyö pyöräilyviikon pyöräilybrunssin järjestämisessä. Osallistutaan aktiivisesti muiden toimijoiden ympäristöhankkeisiin ja projekteihin, kuten Österbottens hållbarhetsvecka.

Aikataulu: alkaen vuonna 2021.

Suositus 5

Kirkko edistää globaalia ilmasto-oikeudenmukaisuutta.

Toimenpide:

Huomioidaan lähetystyössä ja eri keräyksissä kuten Yhteisvastuussa ja Vastuuviikon keräyksissä.

Aikataulu: alkaen vuonna 2021.

TAVOITE 5: SEURAKUNNAT SEKÄ KIRKON KESKUSHALLINTO OVAT SITOUTUNEITA ILMASTOTYÖHÖN

Suositus 1

Kaikki seurakunnat toteuttavat kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteita.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategia toteuttaa kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteita.

Aikataulu: Vaasan seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategia on valmis ja hyväksytty 2021.

Suositus 2

Kirkkohallitus osoittaa riittävät resurssit näiden ilmastotavoitteiden toteutumisen seurantaan ja seurakuntien ilmastotyön tukemiseen. Kirkkohallitukseen nimetään koordinaattori ja osoitetaan työlle riittävät taloudelliset resurssit.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategian mukaisesti seurakuntayhtymän toiminta noudattaa Kirkon ympäristödiplomin käsikirjan vaatimuksia.

Aikataulu: Seurakunnan toiminta on auditoitu Kirkon ympäristödiplomi 2020 mukaisesti ja ympäristöohjelma tavoitteineen toimitettu kirkkohallitukselle lokakuussa 2022.

Suositus 3

Kirkkohallitus tuottaa toimintamallin, jossa seurakuntalaiset ja paikalliset toimijat kutsutaan etsimään paikallisia ratkaisuja hiilineutraaliuteen.

Toimenpide:

Odotetaan kirkkohallituksen toimintamallia.

Aikataulu: Odotetaan kirkkohallituksen toimintamallia.

Suositus 4

Kaikilla seurakunnilla sekä tuomiokapituleilla ja Kirkkohallituksella on Kirkon ympäristödiplomi 2025.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategian mukaisesti seurakuntayhtymän toiminta auditoidaan Kirkon ympäristöjärjestelmän mukaisesti vuonna 2021.

Ympäristötyöryhmä on teettänyt seurakuntayhtymän toiminnoista ympäristöselvityksen Kirkon ympäristödiplomi 2012 kirjan mukaisesti. Kirkkohallitus julkaisi syksyllä 2020 uuden kirjan painoksen ja Vaasan seurakuntayhtymä toteuttaa Kirkon ympäristödiplomin vuoden 2020 käsikirjan mukaisesti. Kirkon ympäristödiplomi vaatii ympäristöohjelman tekemisen seurakuntayhtymälle. Ympäristöohjelma luodaan ympäristöselvityksen perusteella sekä seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Aikataulu: Vaasan seurakuntayhtymälle on myönnetty Kirkon ympäristödiplomi 2022 mennessä.

Suositus 5

Tavoitteiden toteutumista ja riittävyttä arvioidaan vuosittain.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategian tavoitteita ja niiden riittävyttä seurataan vuosittain toimintakertomuksessa. Ympäristötyöryhmä seuraa Kirkon ympäristödiplomissa vaadittua ympäristöohjelman tavoitteiden toteutumista kokouksissaan.

Aikataulu: Vaasan seurakuntayhtymän ympäristötyöryhmä seuraa toteutumista vuosina 2021–2025 raportoiden seurakuntayhtymän toimintasuunnitelmassa.